

Provinciaal Programma Landelijk Gebied Groningen

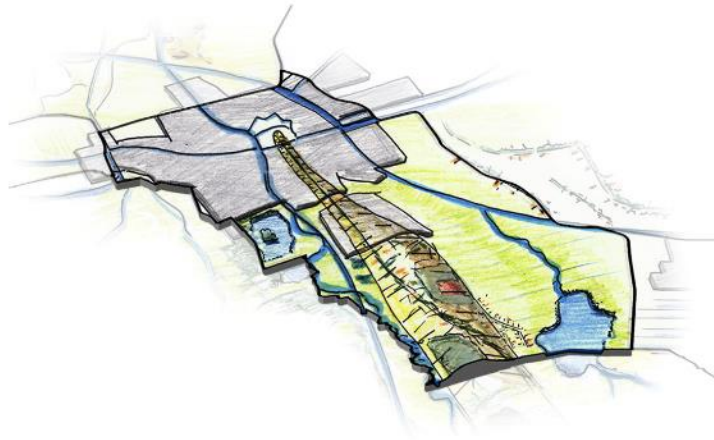
Verslag kennissessie deelgebied Gorecht

24-11-2023

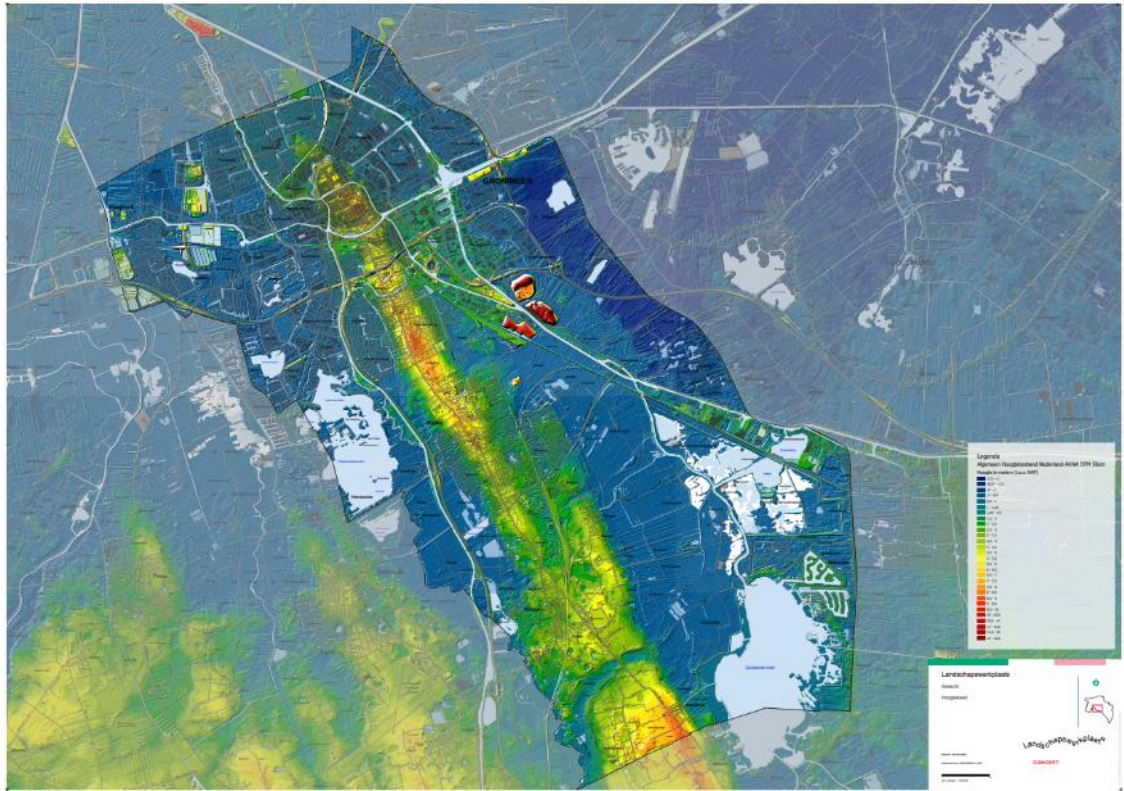
Gorecht

Waar stad en landbouw elkaar ontmoeten

Onnen
Dorpshuis Tiehof
24-11-2023

Opening en introductie opgave

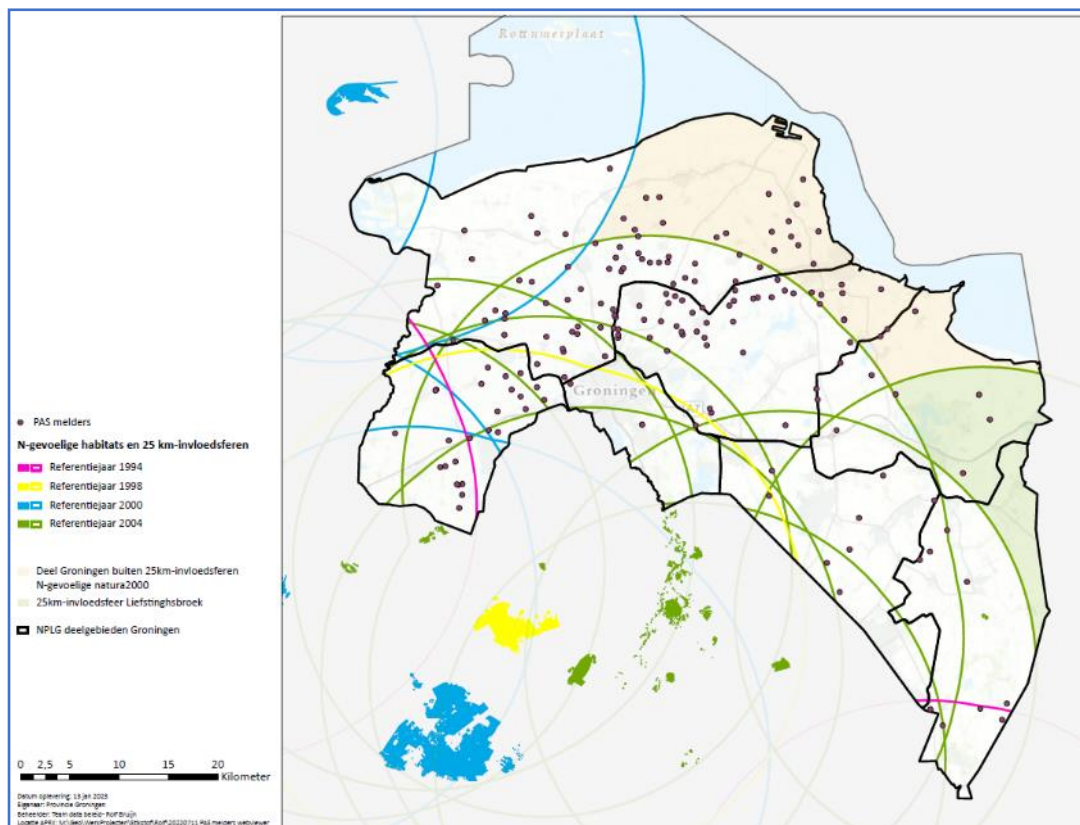
Op vrijdag 24 november werd bijeengekomen in Dorpshuis Tiehof te Onnen voor de kennissessie voor het deelgebied Gorecht met als thema's natuur en landbouw. Het doel van de sessie was het onderling kennis uitwisselen over de verschillende opgaven die spelen in het deelgebied, zodat eenieder dezelfde informatie heeft. Aanwezig is een combinatie van mensen met kennis van water, natuur, landbouw, gemeenten en vertegenwoordiging van inwoners.

Dagvoorzitter Rieks van der Wal opent de bijeenkomst en verkennert namens de provincie Menno van der Meer het proces toe. Als gebiedsregisseur is Menno het aanspreekpunt voor de omgeving in Gorecht vanuit de Provincie Groningen en gaf hij een uitleg over het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de provinciale doorwerking daarvan: de Transitie Landelijk Gebied.

De Natuuropgave

Ten eerste wordt het thema natuur behandeld. Alco van Klinken van de provincie Groningen geeft een presentatie over de opgaven rondom natuur in Gorecht. In het gebied leven voornamelijk weidevogels. Ook liggen er zoekgebieden voor nieuw bos, vanuit de provinciale opgave Bos en Hout. Er is geen stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, maar wel raakvlak met de 25 meter-grens vanuit gebieden in Drenthe. Bovendien gaat Natura 2000 niet alleen over stikstof, maar ook over de Vogel- en Habitatrichtlijn, verbinding met het landschap en over groen-blauwe dooradering. Hydrologische condities moeten vanuit de KaderRichtlijn Water (KRW) uiterlijk in 2027 op orde zijn.

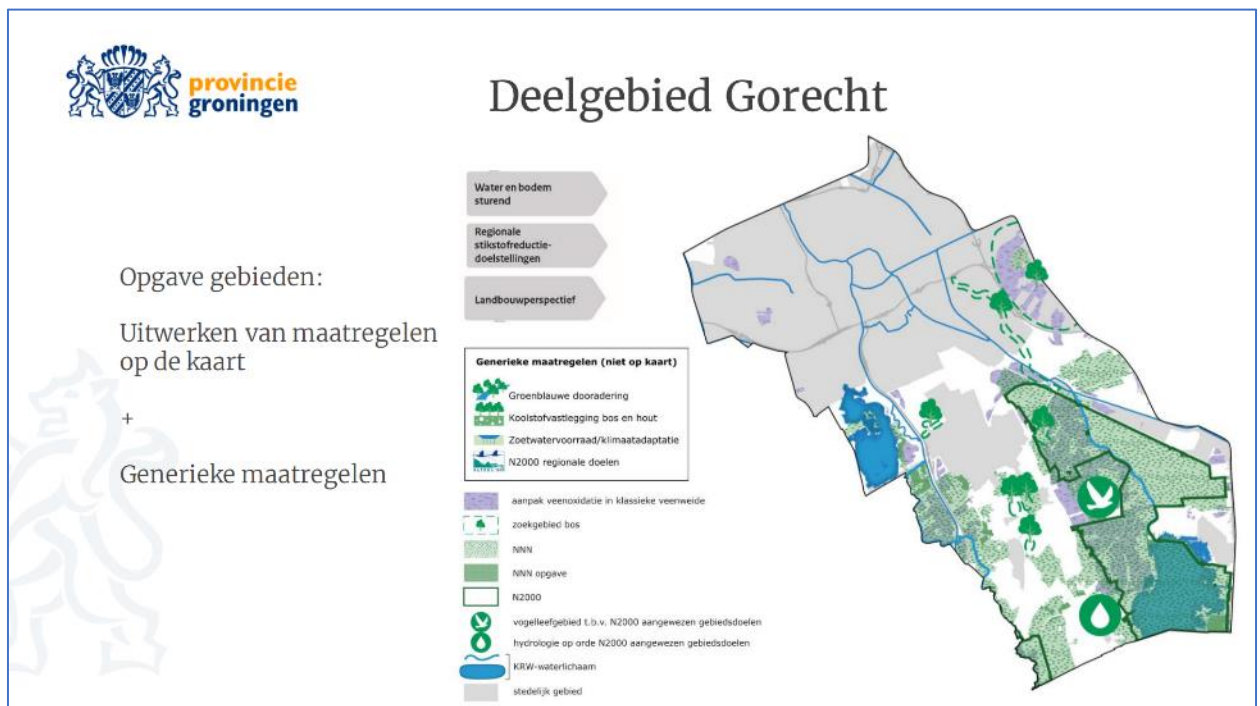
De inrichting voor Natuurnetwerk Nederland in Gorecht is grotendeels af; er zijn nog een aantal ingrepen noodzakelijk om afronding te behalen. Er zijn een aantal opgaven vanuit het Rijk, maar het totaal aantal hectare voor Gorecht is nog niet uitgerekend. Ook voor de maatregelenpakketten wordt nog op het Rijk gewacht.

De Natuuropgave

Vraag: Deelgebied Gorecht beslaat ook de stad Groningen en bijna de helft van het deelgebied is stad of industrie, dus hoe verhoudt deze opgave zich tot stedelijk gebied? In de presentatie wordt vooral gepraat over landelijk gebied, omdat het voor de lijst van opgaven het meest relevant is. Bijvoorbeeld de scholekster gedijt weliswaar goed in stedelijk gebied, maar voor de hele groep weidevogels is landelijk gebied nodig; met natuur in stedelijk gebied worden de doelen niet gehaald. Voor bewoners van de stad is groen belangrijk vanwege hittestress, beleving en contact met alledaagse natuur. Toch is in Meerstad een zoekgebied voor nieuw bos, en worden er verdere afspraken gemaakt voor verdere klimaatrobuuste woningbouw Assen-Groningen. De woningbouwopgave van Groningen is groot, zowel nu als voor de toekomst.

Vraag: Waarom wordt in het lijstje van opgaven de Basiskwaliteit Natuur niet genoemd? Hier wordt hard aan gewerkt door het Rijk. Dit staat los van deze opgaven. Omdat natuur een containerbegrip is, wordt gewerkt met indicatorsoorten. De Grutto bijvoorbeeld, staat voor de gehele groep weidevogels. Als dit verbetert dan lift de basiskwaliteit natuur daarop mee.

Pitch van Groninger Landschap

Bert Dijkstra, beheerder van het gebied voor het Groninger Landschap geeft een pitch: “het landschap gaat aan mijn hart”. Hij beschrijft het open landschap van Gorecht, het dynamische moeraslandschap met aan de westzijde een cultuurlandschap. Er is Natura 2000-gebied omdat het aantrekkelijk is voor vogels zoals ganzen, roerdrompen en de porseleinhoen.

Voor Groninger Landschap liggen er ook opgaven in het gebied: enerzijds gaat dat over het tegengaan van vernatting; aan de noordkant zijn moerassige polders die een meer dreigen te worden. Anderzijds speelt ook toenemende droogte, met risico's van veenoxidatie. Bert noemt ook de verdrogende oevers van het Zuidlaardermeer, waar samen met het Waterschap waterriet wordt ontwikkeld.

In het gebied is dus nog wat denkwerk en herinrichting nodig. Er wordt gevraagd of deze vernatting en verdrogingsopgaven met elkaar schuren. Het antwoord is dat de compartimenten wat groot zijn ingericht. Tijdens de volgende kennisessie met als thema Water en Klimaat zal hier dieper op in worden gegaan.

Gespreksronde over de natuuropgave

De aanwezigen gaan uiteen in drie groepen om de verschillende opgaven in het gebied te bespreken. Na afloop wordt de opgehaalde informatie plenair teruggekoppeld.

De kroeg, waar Alma de Vries en Gerko gespreksleiders waren, is gesproken over de verschillende functies. Landbouw, met daarbij agrarisch natuurbeheer. Natuurgebiedjes zoals de Polders Oosterland Lappenvoort, en het raakvlak met gebouwd gebied. Ook ging het over de verbinding tussen Gorecht en Roegwold. Het is bekend dat de Provincie via organisatie Prolander twee bedrijven heeft opgekocht, maar de vraag wat met deze grond en de stikstofruimte gebeuren gaat staat nog open; landt dat ook in dit programma? En hoe is de waterkwaliteit en de staat van droogte in het gebied? Deze vragen komen volgende week aan bod, in de themasessie over Water en Klimaat.

Bovendien is de vraag aan bod gekomen hoe we voldoende boeren in het gebied houden? Er zijn ruige gronden die beheerd moet worden, zorg dan dat daar een verdienmodel voor is. Met bepaalde voorwaarden kunnen gronden gepacht worden, zoals de coöperatieve LandvanOns beoogd.

Gespreksronde over de natuuropgave

In de groep van Menno werd benadrukt dat het in dit gebied belangrijk is te kijken naar historie. De oorsprong ligt namelijk in de samenwerking tussen landbouw en stad in een tijd dat er wel 100 boeren waren in dit kleine gebied. Inmiddels zijn veel van deze boeren verdwenen, maar ook de natuur heeft baat bij aanwezigheid van boeren omdat zij een belangrijke rol spelen in het beheer. Een ander aandachtspunt is dat de recreatiedruk hoog ligt.

Monique's groep was het erover eens dat er veel gebeurt in een klein gebied, alles in relatie met de gebieden erbuiten. Waterberging, winning, doorstroming, recreatie, landbouw, woningbouwopgave (vooral in stedelijke gebieden Hoogezand en Groningen). Klimaatverandering heeft invloed op de wateropgave en het perspectief van boeren. Als dat perspectief er niet is, waar zijn we dan mee bezig? Met het gaan van de boeren is het de vraag of de populatieweidevogels overleeft. Er zijn tegenstrijdigheden binnen het thema natuur zoals biodiversiteit en predatie en ganzenoverpopulatie. Zoals tegenstrijdigheid en afhankelijkheid van stad, recreatie en natuur. Er kunnen tegenstrijdigheden zijn voor wat betreft waterpeileffecten op natuur en veenoxidatie. De groep zag kansen voor natuurinclusieve landbouw en dat gebeurt ook al veel. De grootste uitdaging is om alle verschillende dingen op een goede manier te verbinden, want alles hangt samen.

De Landbouwopgave

Harold Martens van de Provincie presenteert de landbouwopgave in het gebied. Hij opent al tijdens zijn praatje de vloer voor opmerkingen, en daar wordt dankbaar gebruik van gemaakt. Stijging eigen vermogen is vaak stijging grondwaarden, het geld van de boer zit dus eigenlijk in de bodem. Deze bodem kan fysisch, chemisch en biologisch benaderd worden. Van dat laatste weten we nog niet zoveel. Daar wordt vanuit de zaal nog waterbeschikbaarheid aan toegevoegd.

Hebben we het over een transitie of simpelweg een verandering? Verandering is namelijk van alle tijd. Harold stelt de vraag wat de stikstofopgave is voor het gebied, en deze lijkt mee te vallen. De opgave voor ammoniak is 25% reductie van 1.4 megaton, waarvan 12% wordt ingevuld door de overheid zelf. Als peildatum 2018 is, dan is dit in Gorecht al gehaald zegt de zaal. Koolstofvastlegging in de landbouw kan gedaan worden met andere gewassen en minder rustgewassen. Er wordt gevraagd hoe dit zich verhoudt tot de veenopgave in het landschap, waarop Harold antwoordt dat koolstofvastlegging en veenoxidatie twee verschillende zaken zijn.

Harold wil inzetten op innovatie. Er wordt gereageerd dat dat voor de boer wel gunstig kan zijn, maar hoe draagt het bij aan het bredere proces en de opgaven? Ook extensiveren kan bijdragen aan doelen. Team landbouw van de provincie ziet verschillende knoppen waaraan gedraaid kan worden: innovatie, management, extensiveren en stoppen als natuurlijk proces. Er wordt opgemerkt dat achter dat stoppen ook psychologie zit, dit gebeurt door druk en is in Gorecht al veel gebeurd. Het gesprek sluit af met de stelling 'Zonder verdienvermogen geen transitie'. Alle aanwezigen zijn het ermee eens.

Pitch collectief Groningen-West

Het collectief Groningen-West geeft in een pitch inzicht in waar agrariërs in het gebied mee bezig zijn. Agrarisch natuurbeheer, zegt hij, is geen verdienmodel maar slechts een compensatie voor inkomstenderving. Er is een vergoeding voor landschapsbeheer en voor weidevogelbeheer. Deze vergoedingen zijn net genoeg om het werk uit te voeren. Vandaar de oproep te zorgen dat bij de groenblauwe dooraderingsopgave wel een plus zit.

Houtwallen worden voor lief genomen, maar dat landschap is helemaal niet vanzelfsprekend. In de Algemene Ledenvergadering heeft het Collectief besloten om een gebiedsofferte te maken; hierin worden verschillende zaken aan de maatschappij 'aangeboden' die hier spelen: stikstof, klimaatopgaven, landschap. Wanneer wordt besloten dat deze gewaardeerd worden, dan moet daar ook geld tegenover staan, ook duurzaam en langjarig.

Er ontstaat een gesprek over lokale afzet. Gezond voedsel uit de omgeving wordt populairder, en misschien is er wat mogelijk met de grote afnemers, zoals ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en het onderwijs.

Transitie: Groningen was een landbouw provincie!

- Zijn veranderingen in de landbouw nieuw?

**HEB JE
JAREN GESTUDEERD
WORDT
GEZOND
BOERENVERSTAND
WEER HIP**

Gespreksronde over de landbouwopgave

De aanwezigen gaan voor een tweede keer uiteen om in een andere samenstelling de verschillende opgaven in het gebied te bespreken. Na afloop worden de gesprekken plenair teruggekoppeld. Aan de landbouwtafel van Menno zijn verschillende onderwerpen besproken. Zo werd aangegeven dat de boeren die er zitten graag onderdeel zijn van het gebied, met daarbij zekerheid voor langdurig gebruik. Er vindt al lokale afzet plaats. En de vraag wordt gesteld hoe het zit met ondernemingen die hier niet aan tafel zitten, zoals bomenkwekerijen en paardenhouders.

Aan tafel bij Monique werd gepraat ook gepraat over de wens en noodzaak voor consequent langjarig beleid voor een positieve investeringshorizon. De wens om SNL en ANLb samen te laten werken. Tuinbouw is een kans om te produceren voor de stad. Maar betrek daar dan wel de tuinder uit het gebied bij. Er werd gesproken over veenoxidatie door gebiedsvreemdwater en daardoor het belang van watervasthouden in het gebied. De oproep werd gedaan om waterkwaliteit gelijk met België en Duitsland te meten. Bij een gebiedsanalyse van de herkomst van stoffen moeten ook ganzen worden meegenomen.

De landbouw kan ook helpen om te voldoen aan de gebiedsdoelstellingen door bijvoorbeeld biologisch te werken. Daar zijn kennis en financieringsmogelijkheden voor nodig. LandvanOms kan daarbij helpen. Ook kan de landbouw het natuurmaaisel gebruiken en geschikt te maken voor bemesting m.b.v. het Bokashi-systeem (al wordt opgemerkt dat dit soms riskant is vanwege exoten zoals Jacobs Kruiskruid en kunststoffen). Samenwerking tussen veehouderij en akkerbouw lijkt bij te kunnen dragen aan vele doelstellingen: biodiversiteit verbetering en methaan en stikstof reductie. Een verbod op soja, of een heffing op voedselimport, bevordert mogelijk lokale samenwerking tussen melkveehouders en akkerbouwers.

Gespreksronde over de landbouwopgave

De groep die zich dit keer in de kroeg verzamelde sorteerde alvast voor op de themasessie van volgende week door samen met het Waterschap en Waterbedrijf Groningen de werking van het watersysteem te bespreken: waar komt het water vandaan en waarop is dat van invloed? De landbouwopgave staat namelijk in relatie tot het thema waterkwaliteit. Geconcludeerd werd dat de invloed van landbouw in het gebied Gorecht op Natura 2000-gebied Drentse Aa vrijwel nihil is, deze invloed komt vooral vanuit Drenthe zelf.

Ook hier werd benadrukt dat boeren belangrijk blijven voor het landschap. Geef ze daarom perspectief, een verdienmodel en bovendien meer arbeidsgeluk. Wat is ervoor nodig om het landschap te verwaarden? Gorecht kan niet de hele stad Groningen van voedsel voorzien, maar een kringloop in de drie Noordelijke provincies moet mogelijk zijn.

Vraat van ganzen is een financiële bedreiging. Structuurbederf en mest zijn bijkomende problemen. Hierbij is een onderscheid tussen winterganzen en zomerganzen en in een nieuw opgesteld ganzenakkoord is hier aandacht voor. Toch schuurt het ook financieel, want als je aan weidebeheer doet dan krijg je minder ganzenvergoeding. De ganzen vreten zoveel dat koeien bijgevoerd moeten worden. Grappend wordt als oplossing een vliegverbod aangedragen.

Afsluiting

Voorzitter Rieks van der Wal sluit af: het gevoel van urgentie aan de keukentafel van een meewerkende landbouwer is indrukwekkend, en misschien is dit een ander gevoel aan de bureaus van provinciedewerkeren. Gereedschappen zoals regelgeving past niet altijd meer goed bij het vraagstuk. Gedurende dit proces destileren provinciedewerkeren daarom belangrijke onderwerpen voor terugkoppeling aan de gedeputeerde. Dit proces wordt dus gebruikt om bestuurders huiswerk mee te geven.

Volgende week komen we samen over de onderwerpen Water en Klimaat. Een aantal vragen over bijvoorbeeld riooloverstorten en ganzen zullen hierin worden meegenomen. We zullen doorgronden hoe het watersysteem in het gebied eruitziet, en wat de opgave voor stikstof nog is.

Het verslag zal beschikbaar worden op de website.

Op de hoogte blijven?

De website van provincie Groningen over deelgebied Gorecht:
[Deelgebied Gorecht - Provincie Groningen](#)

Aanmelden voor de nieuwsbrief transitie landelijk gebied kan via:
[Nieuwsmail Transitie Landelijk Gebied - Provincie Groningen](#)

 zoek

[Home](#) · [Actueel](#) · [Dossiers](#)

Transitie Landelijk Gebied

Veehouderijen, bouwprojecten, de industrie en activiteiten zoals het aanleggen van wegen. Dat stoot allemaal stikstof uit. Teveel stikstof is schadelijk voor onze gezondheid en natuur. Met het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) wil het rijk verdere schade aan de natuur tegen gaan. Ook voor ons water en het klimaat is dit belangrijk. De Transitie van het Landelijk Gebied (TLG) is de Groningse invulling van het NPLG. In de TLG werken we samen aan een toekomstbestendig Groningen, met perspectief voor de landbouw en een brede welvaart.

LAATSTE NIEUWS

› [Update Transitie Landelijk Gebied](#)

📅 24 november 2023